

“ ÇAĞDAŞ AMERİKAN YERLİ SANATINDA KIZILDERİLİ BİR BELLEK: NORMAN AKERS VE RESİMLERİNDEKİ POSTMODERN ALEGORİ VE SEMBOLLER ”

Doç. Dr. Cemile Arzu AYTEKİN*

ÖZET

İnsan belleği, sadece geçmiş değil, içinde bulunulan anın da etkisindedir. Bellek içeriği, sürekli yenilenmektedir. Mitler, mitoloji ve kültürel semboller, eski kültürlerde sözlü ve yazılı olarak, kültürel belleği oluştururlar. Amerika'da Old Western (Eski Batı) kültürünün en önemli mistik, bilgelikle dolu halkası olarak Kızılderililer, kovboylarla birlikte Vahşi Batı'nın sembolleridir.

Araştırmada amaç; Çağdaş Amerikan Yerli Sanatında, Kızılderili ressam/akademisyen/müzeci Akers'in yaşamından, belleğinden yansıyan kültür sembollerini, Postmodern alegori ve kişisel imgelerini incelemektir. Araştırma Amerika-Oklahoma eyaletindeki müzelerdeki ve Oklahoma State Üniversitesi'ndeki kişisel deneyim ve gözlemlerden kaynaklanmaktadır.

Sonuç olarak, Amerika ve Avrupa' da, Pop Sanat ve 1960 sonrası, eski kültürlere dair kimlik göstergelerinin günlük yaşamdaki dönüşümlerinin, Postmodern alegorik yansıması görülür. Özellikle 1960-70' lerde Yeni Yerli Sanatı ile Amerika' da, Kızılderili insan ve sanatı yeniden bir popülerlik kazanır. Günümüz sanatçısı Akers'in resimleri, 'yüce barbarlar'ın eski ruhlarının, çağdaş dönüşümü kavramının görselleştirilmesidir. Norman Akers, resimlerinde Çağdaş Amerikan Sanatı ve kültüründeki ikiliği ve çelişkiyi ortaya koyan ve diğer Çağdaş Kızılderili Sanatı ressamları gibi sadece Kızılderili bir ressam olarak değil, aynı zamanda Çağdaş Amerikan ve Uluslararası Sanatı'nın bir parçası olarak kabul edilen bir sanatçıdır. Araştırma, özellikle Amerikan kültüründe fazlasıyla bilinen ancak bizim kültürümüzde fazla ele alınmayan bir konunun incelenmesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Amerikan Yerli Sanatı, Norman Akers, Semboller, Postmodern Alegori, Kültürel Bellek.

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Buca-İZMİR, arzu.aytekin@deu.edu.tr.

“ THE INDIAN MEMORY IN CONTEMPORARY NATIVE AMERICAN ART: NORMAN AKERS AND POSTMODERN ALLEGORY AND SYMBOLS IN HIS PAINTINGS”

Assist. Dr. Cemile Arzu AYTEKİN

ABSTRACT

Human memory is not only under the influence of ancient time, but also current time. The concept of memory renews continually. Myths, mythology and cultural symbols compose cultural memory by written and verbally in ancient cultures. Indians, the most important, full of wisdom ring of Old Western culture in America are symbols of Wild West with cowboys.

The aim of research is to examine personal images and Postmodern allegory, culture symbols reflected from Native American artist/academics/curator, Akers's life, memory. First, the article resulted from personal experience and observations in America-Museums of Oklahoma State and Oklahoma State University.

As a result, Art of painting is radically a mixture of different life paths such as art and history of America aftermath of World War II. After 1960 and Pop Art in America and Europe, transformation identity indicators of ancient cultures in daily life is seen in reflected Postmodern allegory. Especially in 1960-70's with The New Native Art, Indian man and arts again gain popularity in America. Today's artist, Akers's paintings are visualization of contemporary transformation concept of 'great barbarians's' old soul. Norman Akers is an artist who displays duality and contradiction of Contemporary American Art and culture in his paintings and like other Contemporary Native American Art artists not only as an Indian painter but also considered as a part of Contemporary American and International Art. Research is important in point of examination an issue that is especially known too much in American culture but not known too much in our culture.

Keywords: *Contemporary Native American Art, Norman Akers, Symbols, Postmodern Allegory, Cultural Memory.*

GİRİŞ

“Neyi unutmamız gerekir?” sorusu, her grubun sorduğu bir sorudur. Aslında en büyük insan grubu olan, toplumları oluşturan bireylerin de kendilerine sorduğu bir soru (Asmann, 2001). En çok da belleğini yitiren, ya da yitirme tehlikesi içindeki grupların, geçmişlerini hatırlama biçimlerini, kimlik sorunu ile ilişkilendirebileceğimiz sanatçıların eserlerinde olduğu gibi. Ancak bellek, sadece yaşanmış, geçmişte kalmış olayların yeniden zihinde canlandırılması da değildir (Connerton, 1999). Çünkü bellek, içinde bulunulan anın da etkisindedir. Değişken bir süreç olarak, bellek içeriği de, zamanın akışında hep sürekli bir yenilenme içindedir. Mitler, mitoloji ve kültürel semboller, eski kültürlerde sözlü ve yazılı bellek olarak, toplumsal ya da kültürel belleği oluştururlar.

Amerika kıtasında kültürel belleği oluşturan ve Western denildiğinde, Eski Batı’ya doğru göç ile başlayan olaylar, yaşam stili ve kültür akla gelir. Günümüzde de, küresel dünyada ister istemez dönüşüme uğrasa da, Amerika Birleşik Devletleri’nde yaşayanların giyim, sanat ve politikasına yön veren bir yaşam tarzıdır Western. Bu kültürün en önemli mistik, bilgelikle dolu halkasını oluşturan Kızılderililer ve de kovboylar yan yanadırlar. Ancak Kızılderililere ait kültürü, 19. Yüzyılın sonlarından bugüne dek, modern dönemde hatırlamayı somutlaştırabilen yerler, onlara ayrılan az sayıda bazı bölgeler ve müzeler haline gelmiştir. Aşağıdaki haritada (Resim 1) olduğu gibi, Kızılderili kavimlerin (örneğin; Cherokee , Cheyenne, Comanche, Chickasaw, Creek, Choctaw, Pawnee, Osage) bulunduğu bugünkü Oklahoma eyaleti sınırları içinde kalan bölge, henüz 1884’den önce organize edilmemiştir. Bu bölge sınırları içinde kalan ve haritada kırmızı olarak uçta yeralan yer; tarafsız bölge ya da diğer adı ile No Man’s Land (kimseye ait olmayan toprak) ‘tır. Diğer küçük kırmızı renkle belirtilen toprak parçası ise dava konusu bölgedir.

Resim 1: Amerika Birleşik Devletleri, 17 Mayıs 1884-2 Kasım 1889 (www.wikipedia.org(american frontier)) (ert.26.06.2013)

Resim 2: "Oklahoma Kolonisi!", D.L.Payne tarafından kurulan koloninin el ilanı, Gilcrease Müzesi Kütüphanesi Koleksiyonu Basılı Belge.(Erwin, 2003:171)

Gilcrease Müzesi kütüphanesi Arşivinde bulunan belgede (Resim 2) de görüldüğü gibi, bu bölgedeki Kızılderililer kendi topraklarının kullanım hakkını alan hükümet tarafından bir göçmen topluluğu ya da başka uyruklu kişiler topluluğu gibi kabul edilerek, kendilerine kendi evlerini korumak için ilk ve tek şans olarak sunulan hakkı almak için çağrılmaktadır.

Resim 2'de yer alan belgede şöyle denilmektedir:

Oklahoma Kolonisi!

Kansas Eyaleti'nin güneyine uzanan bu güzel ülkeyi açmak ve yerleşmek için koloni organize edildi. Bu koloni 25 Haziran 1883'de bu ülke için başlayacak, bu ünlü ve verimli ülke üzerine yerleşecek ve oturacak. Şimdiye kadar Kızılderililerin hükümet toprakları üzerinde sahip olduğu kendi evlerini korumaları için son ve tek şanstır. Bu ülke hükümete aittir ve hükümet tarafından ölçümlenir ve bölümlere ayrılır. Ünlü Oklahoma eylemcisi D.L.Payne bu konu üzerine konuşma yapacak.

Bu -Gece!

Bu ülkeye yapılan daha önceki uzun yolculuklar ile tamamen bağlantılı gelişme ve onun dinleyicilerine ülkenin doğru bir betimlemesini ve koloninin mevcut durumunu verecek. Mükemmel bir evi korumak isteyen herkes, konuşmaya katılmamazlık etmemelidir (Erwin, 2003: 171)

Burada geçen Koloni kelimesinin sözlük anlamı; 1. Göçmen topluluğu ya da böyle bir topluluğun yerleştiği yer, 2. Bir ülkede bulunan bir başka ülke uyruklu kişiler topluluğu olarak verilmektedir (Püsküllüoğlu, 2004: 597).

Wilderness (Issız Bölge) Batı göçü, geleneksel olarak, Amerika'nın boş ıssız bölgesi içerisindeki doğulu yerleşimciler tarafından çaresiz, zorunlu bir genişletme, olarak görülmüştür. Eski hacılar ve öncüler için, vahşi Amerika'yı evcilleştirecek, Tanrı ile bir akite, sözleşmeye sahip olduklarına inanma, Batı'yı ıssız bölge olarak görmeyi çok önemli kılmaktaydı. Fakat ıssız bölgeye yerleşenler, saf, bozulmamış, ne vahşi ne de boş, milyonlarca yerli insanlardı. Bu ıssız bölge onların evi idi ve rituel, kültürel bir değer barındırıyordu. Sanatçılar evcilleşmemiş ıssız bölge mitini sürdürmede önemli bir rol üstlendiler. Görkemli arazilerin, egzotik yerleşik kimselerin ve vahşi hayvanların erken romantik dönem resimleri, Batı Amerika'nın, macera için gidilecek

bir yer olarak algılanmasında güçlü bir şekilde etki etmişti (<http://www.rockwellmuseum.org>).

...II. Dünya Savaşı ve Büyük Buhran sonrası, toplumun her kesiminden Amerika'lılar Batı Amerika'yı yeniden keşfediyorlardı. Turistler bölgeye akın ediyorlardı ve Western (Batılı) tarzda giyinmek ve şarkı söyleyen kovboylar moda idi ve sinemada Western temalı filmler ağırlıktaydı. Eski Batı'yı (Old West) resmeden sanat eserleri hem yüksek fiyat ediyordu ve hem de başyapıtlar için yoğun bir yarış olduğu için çok sayıda koleksiyoner pazara giriş yaptı (Price, B.,2003:9).

20. Yüzyılın başında eski Kızılderili ovalarını ve insanlarını resmeden Amerikalı ressam Russell gibi, diğer Amerikalı ressamlar da, Plain Indians (Ova Kızılderilileri)' ni resmetmiştir. Tüm Kızılderililerin bugüne kalanlarının en efsanevi olanları ova Kızılderilileri olarak sayılmaktadır. Bunlar bufaloları (manda) avlayan, beyaz yerleşimciler ile savaşan Kızılderili yerlilerdir. Sanatçıların hayalgüçlerini harekete geçirmektedirler. Ancak çoğu Amerikalı için Kızılderililer avcı değil, cahil köylü idiler. Ayrıca ova kültürü denen şey de, Kızılderililere evcilleştirilmiş at ve tüfek getiren Avrupalılar gelmeden önce yoktu (Hobbs,1991: 293). Russell'in resimlerinde de Kızılderililer avcı değil, cahil köylüdürler. Ancak kendisi aslında bunun böyle olmadığını şahsen onlar ile yaşayarak deneyimlemiş biridir ve bu nedenle resimlerinde Kızılderilileri mitsel bir olgu olarak ele alır. Büyük Eski Batı (Old West) miti ve onun parçası olan ova Kızılderilileri ve kovboylar (sığır sürücülerini) onun resimlerinde hatıralardan üretilirler. Russell'in aşağıdaki resmi (Resim 3), 17 yaşında bir gençken, göç edip, yerleştikleri Montana bölgesindeki anılarına dairdir.

Resim 3: Charles M. Russell, "The Toll Collectors", "Giriş Parası Toplayıcıları", 1913, Tuval Üzerine Yağlı Boya (Hobbs, 1991: 293).

Yellowstone nehrini arkadaşları ile geçtikten sonra, ilk sığır sürücülüğünde, yerli Kızılderililere ayrılmış bölgede (Crow Reservation)'da (Crow kelimesinin İngilizcede karşılığı zenci ve karga olarak geçmektedir) onların bir üyesine rastlamaları resmedilmiştir. Bu karşılaşma ressam için sıradan bir karşılaşma değil, iki kültür için epik bir çekişme imgesidir. Hobbs'un da belirttiği gibi, " Bu çekişmede Kızılderililer, karışık bir rol üstlenir; kaderi açıkça gösteren, 'nefret edilen engeller' ve destansı 'yüce barbarlar' olarak rol alır. Russell bütün bir kışı Blackfoot Indian kabilesi ile geçirir ve onlara tüm yaşamı boyunca süren bir saygı duyar" (A.g.e, 1991: 294).

Amerikan Kızılderili Sanatı (Native American Art)

Başlangıçtan itibaren, Batı Amerika Sanatı, müzelerde de görüleceği gibi, Kızılderililerin yaşamları ile ilintilidir. Batı'da, Amerika Yerlilerinin bulunması, eski ressamları, muhteşem ormanların, ovaların ve çöllerin içine çekmiştir. Amerika Yerlileri, Batı'nın beyaz adamının algı konusu ya da ilgi alanı olmuştur. Aynı zamanda, geride kalabilmeyi başaran, Amerika Yerli sanatçıları da, kendi topraklarını, kültürlerini, Kızılderililerin kendi görüşlerini yansıtan çeşitli ve zengin el işleri üretmeye bugün de devam etmektedir. Batı'da, Amerika Yerli sanatçıları ve tüm Kızılderililerin kendi yaşamlarını yeniden oluşturmaları ve oluşturdukları el sanatları işler, gerçekte oldukça farklı bir Amerika kültürünü yansıtmakta ve ilgi çekmektedir.

Resim 4 : Adı bilinmeyen , Amerika Navajo Kızılderili sanatçı, dokuma örneği -1915-1925, New York. (Zindell, 1999:67)

Oklahoma Eyaletine bağlı Tulsa şehrinde bulunan Gilcrease Müzesi 'nde 10.000' in üzerinde, ustalara ait resim, desen, heykel ve Amerika Kızılderili resim koleksiyonu bulunmaktadır.

Müze kurucusu'nun Amerika Kızılderililerine temel ilgisi, onun Creek Kızılderili atalarından kaynaklanmaktadır. Onun bu ilgisinin kanıtı, çok miktarda Amerikalı Kızılderili Sanatı ve el sanatlarını toplamasıdır. Gilcrease bu eylemin değerini bilmesinin yanında, aynı zamanda Çağdaş Amerika Kızılderili Sanatının koleksiyonunun önemini de biliyordu. Zamanının pek çok Amerikan Kızılderili sanatçısının patronu idi ve tek başına 20. Yüzyıl Amerikan Yerli Sanatı sanatçıların 500'ün üzerinde resmini satın aldı. Sonuç olarak müze, binlerce yıllık objeleri sergilenmesinin yanında, modern yerli resim ve heykelleri sergileme yoluyla, Yerli Amerika'nın hikayesini anlatır(Smith,2003: 95).

“ Thomas Gilcrease, sanat aracılığı ile, Batı'nın tarihine ve Amerika Kızılderili kültürü üzerine vurgu ile Amerika'nın hikayesini anlatmaya çabalar” (Smith,2003:95). Thomas Gilcrease'in kendi adını taşıyan ve kendisinin kurduğu müze, Amerika Yerli Sanatının eski ve yeni en önemli eserlerini içermektedir.

II. Dünya Savaşı Sonrası Amerika'da Öncü Sanat

Amerika'da 19.yüzyıl sonu ve 20. Yüzyıl başında sanat alanında sürekli devam eden ve sorun olarak görülen şey, Avrupa'daki gelişmelere yetişmek ya da sadece yerel konular üzerine odaklanma idi. Diğer bir deyişle vurgu, ya 'sanat' kelimesi ya da 'yerli' kelimesi üzerine yapılıyordu (Hobbs,1991:307). Bugün ise Avrupa sanatı halen çok önemli görülse de, Avrupa'yı takip etmek, modern sanat ve yerel sanat kelimelerinin karşıtlığı ve soyut sanat, figüratif sanat karşıtlığı, çoğu Amerikalı sanatçı için ölü bir sorun olarak görülmektedir.

Amerika'da II. Dünya Savaşı sonrası, 1945 'ler ve 1950'lerin başlarında, Bölgeselcilik (Regionalism) önemini kaybeder ve Modernizm geri gelir. Ancak bu sefer Amerikalı sanatçılar Avrupalı sanatçılara göre ikinci derece rol oynamazlar. Amerikalı öncü sanatçıların kendi stilleri, Soyut Ekspresyonizm, Amerika'nın ilk yerel stili, Avrupa sanat dünyasını da etkiler ve etkisi bu yönde artmaya başlar. Amerikalı köklerine rağmen, bu yeni stil, sadece Amerikan yaşam biçimini öne sürmemektedir. Öncelikle soyut dışavurumcular ve onları destekleyen kuruluş da, gerçekçi stilleri eleştirmektedir. Elbette tüm sanatlarda olduğu gibi, alışıldık dünyadan bahseden realizmden tamamen sakınamazlardı. Bu sanatçılar Amerikan kültürünü ellerinde tutma eğiliminde idiler. Bilhassa da bu kültürün hor görülen yanlarını. 1800 'lü yıllardan beri ayrılmış bölgelerde toplanılan ve çoğunlukla sadece kumarhanelerde para kazanabilen yerliler gibi. II. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda genç Kızılderili ressamın zamanın malzeme ve fikirleri ile çalışmaya başlarlar. Savaş sayesinde onlar da dünya ile irtibata geçebilmiş, haberleşme araçları ile dünyayı tanımaya başlamışlardır. Kızılderililer, dünya ile temasa geçip, dönüşüme uğrasa da, kendileri de sanat dünyasında yarı mistik ilham kaynağı olmaya başlamıştır. Özellikle de 1960 ve 70' lerde Amerika'da Kızılderili kültürü merak edilen ve incelenen, bu nedenle de çok popüler olan bir konudur.

Çağdaş Amerikan Kızılderili Yeni Yerli Sanatı

Amerika'da çağdaş öncü sanatçılar ve Soyut Dışavurumcu sanat sonrası, 1950' lerde realistlik stiller moda olmasa da, yine de bazı önemli gerçekçi ressamın görülmektedir. Özellikle Andrew Wyeth, David Hockney, Gilbert Lujan gibi ressamın resimleri o dönemde dikkat çekmiştir. Andrew Wyeth, kariyerinde Kuzeydoğu Amerika'daki kırsal kesim insanları ve manzaraları üzerine odaklanmıştır. Amerikan toplumunda savaş sonrası dönemde, Wyeth ve David Hockney gibi sanatçılar da oldukça ilgi çekmiştir. Bu ressamın resimlerinde azlık, sadelik ile karşılaştırıldığında, sanki bir şenlik havası estiren, karmaşık, renkli bir kültürü yansıtan, post-modern, etnik kimliklerini ortaya koyan, içinde buldukları çağı yansıtan resimleriyle, bazı çağdaş Kızılderili ressamın da 1960 - 1970' lerde öne çıkmakta idi.

1960 ların başında Tucson'daki Arizona Üniversitesi'nde ele alınan önemli Rockefeller Projesi için bir grup kabiliyetli ve genç sanatkar bir araya getirilmişti. Bu proje, Kızılderili geleneklerinin, zamanın ifade ve teknikleri ile birleştirilebileceği tezinin araştırmasını içeriyordu ve 1962'de Kızılderili Sorunları Bürosu tarafından Santa Fe'de bir Kızılderili Sanat Enstitüsü kurulmasına yol açtı (Ewing, 1973: 6).

Araştırma kapsamında, Norman Akers'in resimlerindeki sembolizm, teknik ve anlatımdan önce, Çağdaş Amerikan Yeni Kızılderili Sanatı içinde yer alan, Santa Fe, Kızılderili Sanat Enstitüsü'nde eğitim almış, bazı yerli ressamı ve resimlerini incelemek yerinde olacaktır. Hem modern kültür sembollerini, mitlerini, hem de eski yerel kültür sembolleri ve mitsel dilini resimlerinde birarada kullanan, Akers'dan yaş olarak çok büyük olmasa da, öncülü sayılabilecek ressamlar 1950 sonrası dönemde ün kazanırlar. Bu sanatçılardan en tipik olanları, 1940 doğumlu sanatçı Gilbert Lujan, 1937 doğumlu Fritz Scholder ve onun öğrencisi, 1946 doğumlu T.C.Cannon örnek olarak verilebilir. Fakat Latin Amerika'lı Lujan da, Scholder gibi postmodern Kızılderili mitleri serileri resmetmiş olsa da, Kızılderili kökenli Scholder'ın ve Cannon'un sembolik figürleri, Çağdaş Amerikan Kızılderili- Yerli Sanatı kapsamında ele alındığı için farklılıklar göstermektedir. Lujan'ın, ileriki yıllarda da sürdürdüğü ve kendi tarzını oluşturan, resimlerinin arka planındaki kültürel belleğin izlerinin dışavurumu olan, "Cruising Turtle Island" ("Kaplumbağa Adasını Dolaşma") isimli resmi (Resim 5), Güneybatı Kızılderilileri mitlerine ilişkin serisinde yer almaktadır. Bu resimde semboller ve imgelerin bolluğu göze çarpmaktadır. Lujan'ın sanatının etnik karışımı, onun arka planındaki Latin Amerikalı atalarından kaynaklanmaktadır.

Resim 5:Lujan, "Cruising Turtle Island", "Kaplumbağa Adasını Dolaşma", 1986 (Hobbs,1991:307)

Kaliforniya Kızılderili mitinde, Amerika kıtası büyük bir kaplumbağa olarak kabul edilir. Lujan, Latin Amerika kültürünü hayalinde tekrar günümüz gerçekliği içinde göstermektedir. Modern kültür işaretleri yanında, Pueblo spiritual (ruhsal) varlıkları, Kachinalar¹, mimari unsurlar bir arada görülebilmektedir. Bu resimde olduğu gibi, 60 sonrası Pop Sanat, Yeni Yerli Sanatı ve Postmodern sanat kapsamında, yeni figüratif eğilimler ve farklı etnik kimlikler öne çıkmıştır.

Amerika'nın Güneybatı bölümü, ikna edici bir şekilde "yerin ruhu"na sahip ve Batı'daki diğer bölgelerden farklı olarak, sık sık gizemli ya da spiritual, büyüleyici olarak nitelendirilmektedir. Birleşmiş Devletler ordusu 1846'da New Mexico'dan toprak talep ettikten sonra, sanatçılar bu yeni "keşfedilen" eski yeri belgelemeye başlarlar. Sanatçılar burada, Yerli sanatçıların yarattıkları güzel tekstilleri, seramikleri, ağaç oymacılık işlerini ve resimleri, genellikle de Pueblo duvar resimlerini bulurlar. 1890 'larda, Taos, New Mexico'da sanatçı kolonisi ortaya çıkar ve bu daha

¹ Kachinalar; insan ve Tanrı arasında aracı görevini yapan, Pueblo yerlilerinin dinsel, geleneksel uygulamalarında görülen, maskeli, tüylerle ve çeşitli semboller içeren giysilerle tasvir edilen, tahta oyuncakları da bulunan, mistik varlıklar.

sonra Taos Sanatçılar Topluluğu olarak adlandırılır. Bu topluluk, diğer sanatçıları da bu enfes manzaralara ve egzotik yerlere çeker. Norman Akers da, bu bölgede uzun bir süre, New Mexico-Santa Fe’de, ilk ve tek Amerikan Kızılderili Sanatları Enstitüsü’nde bulunmuştur.

Çağdaş yerli sanatı denildiğinde öncelikle pek çok kaynakta resimleri ile yeralan, başarılı çağdaş ressam, Fritz Scholder’dır. Scholder ve öğrencisi Cannon’un bazı eserlerinden oluşan, Türkiye’de 1973’de, Ankara ve İstanbul’da, Amerika Birleşik Devletleri Büyük Elçiliği’nin düzenlediği ve o tarihlerde Amerikan sanatının başlıca akımlarından “ Yeni Kızılderili Sanatı” nı yansıtan sergiyi izleyiciler görme fırsatı bulmuştur. Sergi kitapçığında, New Mexico Müzesi Güzel Sanatlar Müdürü Robert A. Ewing’in bir tanıtım yazısı bulunmaktadır. Ewing’e göre, “Kızılderililer, bu kıtanın ruhunu kendisinde toplayan ve Amerikan kültür karışımının en zorlayıcı ve en etken elemanlarından biridir. Avrupa’dan gelip yerleşenler tarafından merhametsizce istismar edilmiş ve neredeyse yok edilmiş olan Kızılderililer, toprakla temasta bulunan insanlardaki iyiliğin bir sembolü olarak kalmışlardır” (Ewing, 1973: 5).

Scholder’ın resimlerinde diğer Amerikalı sanatçılardan farklı olarak, ‘sanat’ ve ‘yerli’ karşıtlığı birincil öneme sahiptir. Scholder, konularını çeşitli kaynaklardan resmetmesi nedeni ile sadece etnik bir ressam olarak da görülmemektedir. Ancak bir dönem, eski ova Kızılderilileri konuları ile bağlantılı eserleri çağdaş ve postmodern ironik bir anlayışla resmedilmiştir. Giriş bölümünde bahsedilen, Amerikalı beyaz ressam Russell’ın yüce barbar imgesi, Scholder’da çağdaş bir işleme uğrar. Aslında bu Kızılderililerin günümüzde, içinde buldukları gerçek durumu ortaya koyar.

Resim 6: Fritz Scholder, “Super Indian”, “Süper Kızılderili”, 1971, Tuval Üzerine Yağlıboya, New York.(Hobbs,1991: 308).

Scholder, yüce barbar imgesine alaylı bir dönüştürme uygular. Süper Kızılderili isimli resminde figür, iddialı, büyük, cesurca, önden, kahverengi, düşünceli, zengin renklerle çevrili, gözlerini dikmiş izleyenlere bakmaktadır. Aslında kendisi de Kızılderili kökenli olan sanatçı, kendi imgesinin derinliklerinden bize bakar gibidir. Amerikalı ressamlar Wyeth ve Hopper'ın resimlerindeki trajik figürler gibi, fakat bu figür başka nedenlerle trajik olanı yansıtmaktadır. Figür, kimliğini tanımlayan, seremonik Kızılderili kostümü içindedir. Fakat artık bu kostüm de, bozulan bir kültürün töreleri gibi bir kostüme dönüşmüştür. Figür elinde bir dondurma külâhı tutmaktadır ve adeta tüketici, ilerleyici, modern kültürün halk objesi külâh, onun kültürünü ezmektedir. Acıma, mizah, geçmiş- gelecek karışımı bir durum söz konusudur.

Çağdaş Amerikan Yerli Sanatı içinde eserleri yeralan diğer bir ressam Rick Bartow, Amerika-Oregon eyaleti, Newport'ta, 1946 da doğmuş, Kızılderili kökenli bir sanatçıdır. Ataları kuzey California topraklarındadır. Bartow, Wiyot mirası, Kızılderili Amerika Yerlisidir. Bu kültürel temel, onun sanatında, hayalgücünde ve hikayelerinde geniş rol oynamıştır. Buna ek olarak Bartow, Fritz Scholder, Joe Feddersen, Lillian Pitt ve James Lavadour gibi ünlü ve Çağdaş Amerikan Yerli Sanatçıları'na çok şey borçlu olduğunu belirtmektedir (<http://www.missoulaartmuseum.org>). Bartow'un sanat eserlerinin çoğunluğu şekil değiştirme ve animizm konuları kökenlidir. Onun eserlerinin düşsel niteliği, geçmişinden kaynaklanan, şahin, köpek, karga ve Amerika çakalı gibi insan özelliklerine adapte olan hayvanlar ve uçkağıtçı imajlarını içermektedir (<http://www.missoulaartmuseum.org>)(er.tr.07.2013).

Resim 7 : Rick Bartow , "Dog, Deer, and Me"(Köpek, Geyik ve Ben),1996,Pastel, Karakalem Tekniği, (<http://www.missoulaartmuseum.org>) (er.tr.07.2013).

Sanatçı Rick Bartow, “Köpek, Geyik ve Ben” isimli resminde (Resim 7) olduğu gibi, pastel ve karakalem tekniğinde ifadeci, provoke edici- düşünce imgeleri yaratır. “Köpek, Geyik ve Ben” isimli resmi onun bir oto-portresidir. Bu resimde, sanatçının vücudu, fiziksel ve ruhsal ilişkiyi akla getirecek şekilde köpek ve geyiğe dönüşmüş ve birbirine karışmıştır.

Resim 8:Rick Bartow, “Elk Man” (Kanada Geyiği Adam)
(<http://www.missoulaartmuseum.org>)(er.tr.07.2013).

Avrupa ve Asya kökenli Amerika’lı sanatçıların eserleri ile birlikte çağdaş sanat müzelerinde, kendilerine ayrılan bölümlerde eserleri sergilenen, Amerika’nın pek çok eyaletindeki farklı kavimlerden, Kızılderili kökenli çağdaş sanatçılar bulunmaktadır. Bu sanatçılar, diğer Amerikalı sanatçılar kadar desteklenmeseler de, eğitimleri ve deneyimleri ile öne çıkanlar, belleklerinde kalan hatıraları, kendi kültürlerinin izlerini, Çağdaş Batı Sanatı’nın plastik değerleri ve anlayışı ile birleştirerek, çağdaş formlara dönüştürme çabası içindedirler. Bu sanatçılardan biri de Norman Akers’dır. F.Scholder, Cannon, Bartow ve sonrasında Akers gibi ressamlardan sadece Kızılderili ressamlar diye bahsetmek doğru olmayacaktır. Çünkü günümüzde onlar, Çağdaş Amerikan ve Uluslararası Sanatı’nın bir parçası olarak kabul edilmektedirler.

Norman Akers’in Yaşamı

Kızılderili sanatçı, Amerika - Oklahoma Eyaleti’ne bağlı küçük bir kasaba olan Fairfax’da, 1958’ de doğmuştur. Fairfax kasabası, Amerika’da Oklahoma Eyaleti sınırlarında, 1903’de kurulan ve Osage ilçesine bağlı bir yerleşim yeridir. Buranın en belirgin özelliği, bu bölgenin Kızılderililer için ayrılmış bölge (Indian Reservation²) olmasıdır (<http://www.fairfaxchamber.com>)(er.tr.26.06.2013). Osage ilçesi olarak günümüzde bilinen yer, Amerika’nın güneybatı bölümündedir. Akers, Oklahoma’nın kuzeydoğusunda Osage’nin kırsal kesiminde çocukluğunu geçirmiştir. 2007 yılında, Kansas’da kişisel sergisi için hazırladığı bildirisinde Akers şöyle demektedir; “Ben Oklahoma’da doğdum ve Osage benim evimdir. Santa Fe’de yaşıyor olmama rağmen, halen burasının benim evim olduğunu düşünmüyorum”. Şu anda Kansas’da yaşayan sanatçı, önceleri uzun bir süre Santa Fe, New Mexico’da bulunmuştur.

² Reservation(İng.): Kızılderililer için ayrılmış arazi (RedHouse İngilizce-Türkçe Büyük El Sözlüğü, 2000:365)

Norman Akers'in sanatçı kişiliğinin yanında, eğitimci ve müzeci kimliği de bulunmaktadır. Akers 1977-1982 yıllarında Kansas Sanat Enstitüsü'nde resim alanında lisans eğitimini tamamlar. 1983-84'de ise New Mexico Santa Fe Amerikan Kızılderili Sanatları Enstitüsü'nde müze eğitimi sertifikası alır. 1991-98 yıllarında, Illinois Üniversitesi resim alanında yüksek lisans eğitimi sırasında, aynı üniversitede 1991-93'de, Sanat ve Tasarım Bölümü'nde konuk profesör olarak çalışır. 1998'de Oklahoma State Üniversitesi Stillwater'da konuk profesör olarak görev yaptıktan sonra, 1999-2008 yıllarında kadrolu olarak New Mexico Amerikan Kızılderili Sanatları Enstitüsü'nde çalışmaya başlar. 2009 yılından günümüze kadar da Kansas Üniversitesi, Görsel Sanat Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır(www.normanakers.com) (er.tr.06.2013).

Norman Akers'in Çağdaş Resimlerinde Kültürel Bellek İzleri – Postmodern Alegori ve Semboller

Norman Akers öncelikle büyük tuvaler üzerine yağlıboya tekniğinde çalışmaları ile tanınmaktadır. Akers, 1982' den 1984' e kadar Santa Fe 'deki Amerikan Kızılderili Sanatları Enstitüsü'ne devam etmiştir. 1988' de Illinois Urbana'ya MFA (Master) yapmak için hareket etmiş, orada çok kişisel "hayal manzaraları"(dream scapes) nı yaratmaya başlamıştır. Morand'ın (2003:120) da belirttiği gibi, Akers, bu çalışmalarında kişisel ve kültürel deneyimlerini, Osage ve Western (Batı) dünya görüşünü, eski ve yeni arasındaki ayrılıkları, bölünmeleri, ayrımları yorumlamaya çalışır. Resimleri ifadeci ve soyut, figüratif ve de sürreal karışımıdır.

Akers, kendi resimleri hakkında aşağıda yeralan açıklamalarda bulunmaktadır.

Benim sanatım önemli sorunlara insanların ilgisini çekmeye çalışır. Kişisel ve kültürel kayıp ana başlıklarını adres gösteririm. Sesli konuşma yerine, görsel diyalogun peşinden giderim. Renk, çizgi ve görsel form yolu ile ayırım, yerinden etme, sıkıntı ile bağlantılı derinden hissettiğim ilgilerimi ve kültürel bağlamın yeniden iadesi talebi çabamı ifade ederim.

Amerika Yerlisi bir sanatçı olarak, Osage mitoslarım,

kişisel ve kültürel dönüştürme dinamikleri ve mekanı içeren kimlik ve kültür sorunlarımı keşfe çıkarırım. Yillardır çağdaş kültürden ve kişisel yaşam deneyimlerimden, kültürümün mirasından süzülen imgeleri ve sembollerden oluşan görsel bir sözlük kullandım. Sanatıma şekil veren, altında yatan prensipler kabileye ait sözlü hikayeler, haritalar, sanat tarihsel kaynaklar ve doğayı içermektedir. Görsel anlatı yolu ile, bakış açımın çağdaş toplumda tarihsel, politik ve kültürel yer duygusuna nasıl ait olduğunu keşfe çıkarırım. Çalışmamda anlatımı kullanmam. Amerika Yerlisi, hikaye anlatma geleneğini sürdürmek üzere rol almaktadır. Atalara ait kavim hikayeleri ve atasözleri yaşadığımız dünyayı açıklamaya hizmet etmiştir. Ortaya çıkan yeni hikayeler değişen dünyada dönüşümün alegorileri olarak hizmet görmektedir(www.normanakers.com/home.html) (er.tr.06.2013).

Norman Akers, bir Osage'lı ve Pawnee Kızılderili sanatçı olarak, kendi anılarını ve geleneksel inançlarını resimlerinde yorumlayan bir sanatçıdır. "Geyik Haykırması" isimli resmindeki (Resim 9) dramatik geyik, kendi doğal ortamında ve çevresinde Akers'in kişisel ve kültürel sembolleri ile resmedilmiştir. Akers'in da belirttiği gibi, onun sanatına şekil veren prensiplerden biri de 'doğadır. "Doğa ile kültür arasında bir ayrım vardır ve uygarlaşmayanlar birincisini, yani doğayı seçmişlerdir" (Zerzan, 2009:40). Akers bir seçim yapmadan, hem kültürünün mirasından süzülen imgeleri, hem de doğayı kullanmaktadır. Akers, kırlık arazi manzaraları ile tanınmıştır. Ancak bu doğa artık belleğinde kalan anılardan ibarettir. Avrupalı'lar kıta ortasına girmeye başladığında, Avrupalı'ların uygar olarak kabul etmedikleri yerliler, Osage'lılar ise Missouri ve Arkansas nehirleri arasındaki toprakları ellerinde tutmaktaydılar. Bu nedenle de Osage Kızılderilileri bugün bile "orta suların insanları" olarak bilinmektedir. Resimdeki geyik, yüzyıllarca şiddet içermeyen bir yaşam süren orta suların insanının canlanışını ve yağmacı uygarlıkla karşılaşmasından sonra, isyan eden ve haykıran yerlileri sembolize eder niteliktedir.

Resim 9: Norman Akers, "Elk Calling" "Geyik Haykırması", 1999, Tuval Üzerine Yağlı boya (<http://www.rockwellmuseum.org/collections/Indians.html>)(er.tr.18.07.2013).

Resim 10: Norman Akers, "Okesa II", 2010, panel üzerine yağlıboya (http://normanakers.com/artwork/2074859_Okesa_II.html)(er.tr.26.06.2013).

Norman Akers'in resimlerindeki bakış açısı, tarihi, politik ve kültürel yer duygusuna sahip bir yerlinin keşfe çıkışıdır. Okesa II resmindeki (Resim 10) manzara ve resmin tüm yüzeyini kaplayan harita çizimleri, yazılar, doğal yaşam imgeleri, Oklahoma' daki en geniş Osage ilçesini gösterir. Coğrafyası ve jeolojik olarak bol yaban hayatı ve bitki örtüsü, zengin tarihi ile burası mistik bir yerdir. Eski Kızılderilileri bu coğrafyadaki petrol ve verimli otlaklar nedeni ile dünyanın en zengini yapan yer olan Okesa, Pawhuska ve Bartlesville (Tulsa) arasında, Osage'in ortası bir bölgededir. Norman Akers'in resminde insan figürü bulunmasa da, merkezde yeralan geyik, geçmişin destansı, gururlu, yüce barbarının alegorik canlandırılması, kişileştirilmesidir. Canlı, izleyiciye bakan geyik sanki hala orada görülebilecekmiş hissi uyandırmaktadır. Ancak artık bu tür büyük, yaban hayvanları ender görülmekte, ya da sadece restoranlarda ölü ve içi doldurulmuş olarak sergilenmektedir.

Resim 11: Norman Akers, "Power Chords to the Past", "Geçmişin Enerji Akordları", 2004
(<http://www.iaia.edu/museum/vision-project/artists/norman-akers/>)(18.07.2013).

Geçmişe ait ve uyumu sağlayan seslerin, enerjilerin, ruhların birleşmesi yani akordu konulu, "Geçmişin Enerji Akordları" isimli resimde (Resim 11) çeşitli imgeler resim düzleminde üst üste çizgisel ve gerçekçi bir anlatımla birleştirilmiş ve görselleştirilmiştir. Resim, Akers'ın belleğinde bilinçaltına yerleşmiş mitsel ve kozmik güçlere ait görüntüler (üst kısımda yer alan dört yön işaretleri), yaşanmışlıklar (Kızılderili kavimlerin cenaze törenlerinde kullanılan sandık ya da kutu, törenlerde ve günlük hayatta kullanılan elektrik akımı değişimlerini ses titreşimlerine çeviren, duymayı sağlayan cihaz) ve yine diğer resimlerinde de görülen, doğal yaşama göndermeler (kutsal geyikler, kutsal bir ağaç olan meşenin meyvesi ve bitkisel tılsım olan meşe palamudu) içermektedir. Gerçek bir mekan ve nesnelerin görüntüsü olmasına karşın, bu sembolik biçimlerin kompozisyonu, gerçeküstü ve geçmişe dair hayali bir kurgu şeklinde sunulmaktadır.

Resim 12: Norman Akers, "Reconstructing an Arrival", "Bir Varışı Yeniden İnşa Etme", 2011, Monoprint (http://www.interbangpress.com/akers_norman/akers_norman.html)(er.tr.06.2013).

New York Modern Sanat Müzesi'nde resimleri sergilenen, anlatımcı resim serileri bulunan ve özellikle de göç serisinde, dışlanan zencileri ve çağdaş zenci tarihine ışık tutan, Amerika'lı ressam Jacob Lawrence'ın anlatımından etkilenmiş olan Norman Akers, baskı resimlerinde ve yağlıboya sürreal manzara resimlerinde, kişisel deneyimlerini, kabileye ait kozmoloji ile birleştirmektedir. Yukarıdaki baskı resminde (Resim 12) olduğu gibi, yerinden etme, yaşamı devam ettirme, barış içinde birlikte yaşama üzerine yorumları içeren sembolik anlatımlarında, çizgisel haritalar, yazılar, bölgeye özgü hayvanlar (Örneğin; Oklahoma'da yaşayan scissor tail bird-makas kuyruklu kuş) ve diğer soyutlanmış doğal formlar ile gerçek mekanlara, tarihsel kişiliklere göndermeleri birleştirir (www.gardeneredge.com/news/2012) (erişim tarihi.06.2013).

Resim 13: Norman Akers, "St. Eustace's New Suit", (" Aziz Eustace'in Yeni Takım Elbisesi"),
(http://www2.ljworld.com/news/2007/sep/06/painter_pushes_boundaries_native_art/)(er.tr.26.06.2013)

Akers'ın 2007'de belirttiği gibi, "birbirinden farklı imgelerin kullanılması, bugün Kızılderili insanların birlikte yaşama, yerinden edilme ve değerlerin hayatta kalması hakkında mecazi konuşmadır" (www.normanakers.com)(er.tr.06.2013). Bu tür bir mecazi konuşma yukarıdaki resimde de görülmektedir. Sanatçı kutsal bir kişilik olan Aziz Eustace'in efsanevi hikayesini günümüze taşımıştır. Ancak burada Aziz Eustace ve efsane sembolü geyik (yarı geyik yarı insan, hayali varlık), modern zamanlara ait bir takım elbise içindedir (Resim 13). Hemen burada, Fritz Scholder'ın Süper Kızılderili serisindeki ironik, Postmodern anlatımı akla gelmektedir. Aynı zamanda bu varlık, Rick Bartow'un resimlerindeki gibi, fiziksel ve spiritual ilişkiyi akla getirecek şekilde, yarı insan ve geyiğe dönüşmüş ve birbirine karışmıştır. Buradaki Postmodern alegorik anlatımda, kutsal ve kültürel (Kutsal Haç ve Kızılderili kabilesi büyücü hekim ya da Şaman davulu) semboller kullanılmıştır. Resimdeki dönüşüm, hem eski kutsal bir imajla, 2. Yüzyılda yaşamış, Roma İmparatorluğu subayı ve din için kendini adanmış bir Hıristiyan olan Aziz Eustace'in, efsanede anlatıldığı gibi, avlanırken, boynuzları arasında çarmıha gerilmiş İsa olan bir geyiği görüp, kutsanması, azize dönüşmesi, hem de sanatçının kendi etnik kimliğine dair Şaman-Medicine Man (Trans halinde, ruhsal yolculuğunda dönüşüm sırasında, bir hayvanın bedenine giren) kutsal imajı ile verilir. Resmin kompozisyonu, Soyut Dışavurumculuğa yakın boyasallığı, rastlantısal, akışkan anlatımı, ya da davulun yırtık olması, sonsuzluğa giden bir yol çizimi, sanatçının ruhsal durumunu ve hissettiği kültürel bunalımları ve çağa özgü paradoksal durumu ortaya çıkarmaktadır.

Resim14: Norman Akers, "Collision of Heavenly Structures"
"Göğe İlişkin Yapıların Çarpışması"
Tuval Üzerine Yağlıboya (Morand,2003: 120).

...Akers, Illinois'de öğrenci iken, Oklahoma'da yaşamının bir bölümünü oluşturan kişisel deneyimlerinden ve insanlardan, çevreden bağlantısının kesilmesi ile başa çıkmasına yardım eden, kendi kişisel "semboloji" sini geliştirdi. Resimlerinin otobiyografik özellikleri bu sürecin kesin ve kaçınılmaz sonuçlarıdır. Kişisel imajları, kaotik, hatta koreografik kompozisyonları içinde, onun geleneksel kabile inançları ve çevresi, ailesi ile bağlantı kurma ihtiyacını yansıtır görünür. Bu imgeler onun sembolizmini oluşturan ikonlardır. İkonlar sık sık kültürel geleneklerden üstü kapalı olarak bahsetmektedir. Bu resimde ve diğer çalışmalarında görünen öğle yemeği kutusu, Osage cenaze töreni geleneğine gönderme yapar. Bazı semboller kavimsel geleneklere gönderme yaparken, diğerleri tamamen kişisel deneyimlere gönderme yapar. Bilinçaltını yaratıcı inceleme, sürrealist ressamlar için yaşamsal temel sağlar. Akers için bilinçaltını araştırma, kişisel kimlik ve dünyagörüşünü keşfetmenin bir yoludur (Morand,2003:120).

Resim 13'deki gibi bir anlatım Resim 14'deki resimde de görülmektedir. "Göğe İlişkin Yapıların Çarpışması" isimli resminde Akers'ın çalışmalarının sürrealistik yönünü, tanınır objelerin diğerleri ile sıra dışı ilişkisini bulabiliriz. Onun resimleri otobiyografik yani özyaşam öyküsel nitelik taşır.

SONUÇ

Sonuç olarak, Amerika'da 1940 yılından sonra, NewYork'un dünyanın yeni sanat merkezi olarak ilan edilmesi ile NewYork Okulu, "Avant-garde" (Öncü) sanatı desteklemiştir. 1942 tarihinden itibaren Sürrealizmin ana figürleri ressamlar NewYork'a giderler. Buna ek olarak, büyük

kübistler, soyut sanatçılar ve diğer Paris Okulu sanatçıları da Amerika'ya göç ederler. Fakat 21. Yüzyılda, global dünyada sanatın tek bir merkezi yoktur (Fineberg, 2011 :21). II. Dünya Savaşı ve sonrasında öncü sanat ve Amerika tarihi gibi, resim radikal bir biçimde hayatın değişik yollarının bir karışımı haline gelmiştir.

Amerika sanatında hep bir ikilik, bölünme konusu göze çarpar. Lirik- coşkun'a karşı dramatik-gerilim, çatışmaya karşı durgunluk, iyimserliğe karşı kötümserlik, güzele karşı çirkin, yüksek kültüre karşı alçak kültür, soyutlamaya karşı realizm, duygusala karşı objektif gibi. 1960 sonrası Pop Sanat ve sonrası Postmodern dönem, ilerici, gelişmiş Amerikan toplumunda artık iyice beliren, kurgunun gerçekliğin yerini aldığı bilincinin yerleştiği ve sanatın da buna göre oluştuğu, devam eden bir süreçtir. Yaşanıyormuş gibi kurulan, ancak gerçek anlamından uzaklaşan, insanların ilkel dönemlerine has görülen eski anlamı artık aramaktan vazgeçen ya da artık anlamı olmayan ya da anlamı kolayca çözümlenemeyen resimler. Postmodern dönem eklektizmi ve sanattaki eski kültürlere dair kimlik göstergeleri ve 1960-70'lerin Yeni Yerli Sanatı, Amerikadaki günlük yaşamdaki dönüşümlerin, Postmodern Alegorik yansımasıdır.

Amerika - Oklahoma Eyaleti'ne bağlı Tulsada bulunan Gilcrease Müzesi'nde, sürekli resim koleksiyonunda gördüğüm Norman Akers'in eseri ile ilk karşılaşmamda ilk önce öne çıkan unsur, çağdaş resimsel anlatım, spontan boya kullanımı olmuştur. Ancak bu karşılaşmamda daha sonra hemen gözüme çarpan şey, yerli bir sanatçı olan Norman Akers'in otobiyografik özellikleri idi. Şehirde yaşayan, üniversitede Güzel Sanatlar Eğitimi almış, Amerika'lı bir ressam/eğitimci ve müzecinin, nostaljik yaklaşımın ötesinde, geleneksel çevresinin, kabilesinin işaretleri. Kızılderili bilgeliğinin ve içerdiği tinsel anlamların, doğanın yitirilişini haykırmasının somut ve çağdaş göstergeleri. Bana çelişkili bir durum gibi görünse de aslında çoğu Amerikalı için olağan karşılanan şey, Amerikada müzelerde, özellikle Oklahoma-Western Heritage Museum'da, Kızılderili adamın kendisi, ritüel dansları, müzikleri ve yarattığı muhteşem el işlerinin iki kültür için hala epik bir çekişme imgesi olmaya devam etmesi ve eski Kızılderili fotoğraflarındaki yüzlerde bunun sezilmesidir. Bir tarafta Amerikan Yerli sanatı diğer tarafta ise pek çok bölümde sergilenen, Old Western, çok gerçekçi kovboy ve kovgirl heykelleri ve eşyaları, arabaları ve de ordu askerlerinin heykelleri ve silahları. Amerika tarihinin ve kültürünün en önemli unsuru olarak da, bu müzenin girişinde, devasa boyutlarda Kızılderili savaşçının, at üstünde, elinde oku ve yayı ile fakat beyaz adam tarafından öldürülmüş olarak bir heykeli sergilenmekte. Tüm dünyada bilinçaltına filmlerle ve resimlerle yerleşen çekişme bu heykelde de görülmektedir. Heykelin bü-

KAYNAKÇA

- Asmann, J. (2001). *Kültürel Bellek*. (Çev. Ayşe Tekin). Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Connerton, P. (1999). *Toplumlar nasıl anımsar?*. (Çev. Alaeddin Şenel). Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Erwin, S. (2003). "The Library Collection", "Oklahoma Kolonisi", D.L. Payne tarafından kurulan koloninin el ilanı, *Treasures of Gilcrease*. Editing: Carol Haralson. Tulsa-Oklahoma Gilcrease Museum Publication, Permanent collection book, Printed in Hong Kong.
- Ewing, R.A. (1973). "Yeni Kızılderili Sanatı". Sergi tanıtım yazısı. İki Amerikan Sanatçısı Fritz Scholder, T.C. Cannon. A.B.D. Büyükelçiliği yayımı, resim-litograf (taş baskı) ve baskılar sergisi kataloğu, İstanbul.
- Fineberg, J. (2011). *Art Since 1940. Strategies of Being*. Pearson Education Inc. Prentice Hall Publishing: New Jersey.
- Hobbs, J. (1991). *Art in Context*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers. Printed U.S.A.
- Morand, A. (2003). "The Fine Arts Collection". *Treasures of Gilcrease*. Editing: Carol Haralson. Tulsa-Oklahoma Gilcrease Museum Publication, Selections from the permanent collection book, Printed in Hong Kong.
- Püsküllüoğlu, A. (2004). *Arkadaş Türkçe Sözlük*. Arkadaş Yayınevi. Ankara.
- Price, B. (2003). "Thomas Gilcrease's Treasures of Gilcrease", *Treasures of Gilcrease*. Editing: Carol Haralson. Tulsa-Oklahoma Gilcrease Museum Publication, Permanent collection book, Printed in Hong Kong.
- Smith, K. (2003). "The Native American Collection", *Treasures of Gilcrease*. Editing: Carol Haralson. Tulsa-Oklahoma Gilcrease Museum Publication, Selections from the permanent collection book, Printed in Hong Kong.
- Zerzan, J. (2009). *Gelecekteki İlkel*. (Çev. Cemal Atila). Kaos Yayınları: İstanbul.
- Zindell, D. (Ed.) (1999). *America's Traditional Crafts*, Hugh Lauter evin Associates, Inc., Printed in Hong Kong.
- (2000). *Red House İngilizce-Türkçe Büyük El Sözlüğü*. Ayhan Matbaası: İstanbul.
- İnternet Kaynaççası
- Akers, N. 2007 "Artist's Statement," *Unlimited Boundaries: The Dichotomy of Place in Contemporary Native American Art* (Albuquerque, NM: Albuquerque Museum of Art and History. <http://www.normanakers.com> (erişim tarihi. 06. 2013)
- Akers, N. 2009. "Artist's Statement," *Here & There: Seeing New Ground*, <http://www.iaia.edu/museum/vision-project/artists/norman-akers/>. (erişim tarihi. 18.07.2013).
- "Indian Reservation"-Osage <http://www.fairfaxchamber.com> (erişim tarihi. 26.06.2013).
- Mindie P. 2007. *Painter pushes boundaries of native art*, http://www.2ljworld.com/news/2007/sep/06/painter_pushes_boundaries_native_art/. (erişim tarihi. 26.06.2013).
- Rick Bartow ~ Dogs Journey: A 20 Year Survey, November 04, 2011 January 31, 2012 <http://www.missoulaartmuseum.org> (erişim tarihi. 07.2013)
- "Wilderness" Collections, Rockwell Museum of Western Art <http://www.rockwellmuseum.org>. (erişim tarihi. 18.07.2013).
- <http://www.gardenedge.com/news/2012> (erişim tarihi. 06.2013)
- Amerika Birleşik Devletleri (american frontier). 17 Mayıs 1884-2 Kasım 1889, www.wikipedia.org. (erişim tarihi. 26.06.2013)
- Norman Akers, "Elk Calling" <http://www.rockwellmuseum.org/collections/Indians.html> (erişim tarihi. 18.07.2013)
- Norman Akers, "Okesa II" http://normanakers.com/artwork/2074859_Okesa_II.html. (erişim tarihi. 26.06.2013)
- Norman Akers, "Reconstructing an Arrival" http://www.interbangpress.com/akers_norman/akers_norman.html. (erişim tarihi. 06.2013).

